

ГУМАНІТАРНІ ПИТАННЯ МЕДИЦИНИ І ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

DOI: 10.26693/jmbs03.04.174

УДК 372.8:356.33-054.6

Шевченко В.В.

ПРОБЛЕМИ, ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКЛАДАННЯ ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН СТУДЕНТАМ ІНОЗЕМЦЯМ З АНГЛОМОВНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», Полтава, Україна

shevchenko_viktoria_v@ukr.net

Удосконалення навчально-методичного забезпечення навчального процесу та впровадження нових інноваційних освітніх технологій є наразі проблемами викладання військово-медичних дисциплін студентам іноземцям з англomовною формою навчання, що потребують обговорення та нагального вирішення. Програма підготовки студентів іноземців з англomовною формою навчання для фахівців магістерського рівня цього року зазнала значних змін. Предметом вивчення військово-медичних дисциплін студентами іноземцями з англomовною формою навчання є невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, та відповідно до закону зобов'язані здійснювати такі дії та заходи. Основними завданнями навчання є визначення основних принципів оцінки стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях техногенного, природного характеру і у бойових умовах та оволодіння навичками надання домедичної допомоги постраждалим і пораненим при основних невідкладних станах; опанування основ організації медичного забезпечення населення і військ та лікувально-евакуаційних заходів серед цивільного населення і військ в залежності від масштабу та характеру санітарних втрат. Викликає

здивування відсутність у новій програмі елементів профілізації знань для студентів стоматологічного факультету, оскільки в сучасних умовах своєчасне оволодіння студентами навичок щодо надання домедичної та першої медичної допомоги пораненим в обличчя вкрай актуально. Серед досягнень нової навчальної програми є введення до навчальних планів нової та вкрай актуальної теми, що стосується бойового стресу та його наслідків для військовослужбовців. Таким чином, проведене цього року удосконалення навчальних програм для студентів іноземців з англomовною формою навчання є в цілому актуальним та відкриває нові перспективи для впровадження інноваційних освітніх технологій з метою підвищення якості освіти з військово-медичних дисциплін, але потребує введення елементів профілізації для студентів стоматологічних факультетів.

Ключові слова: військово-медичної дисципліни, англomовна форма навчання, домедична допомога.

Вступ. Удосконалення навчально-методичного забезпечення навчального процесу та впровадження нових інноваційних освітніх технологій є наразі проблемами викладання військово-медичних дисциплін студентам іноземцям з англomовною формою навчання, що потребують обговорення та нагального вирішення.

У дослідженнях останніх років провідні фахівці з організації медичного забезпечення військ у нашій державі наголошують що в умовах сьогодення

відновлення військової освіти студентів стає гостро актуальним [1, 2], оскільки «нині в Україні склалася певна суперечність між вимогами сучасного суспільства до фахівця і реальним рівнем його підготовки у вищих навчальних закладах» [3, с. 62].

Програма підготовки студентів іноземців з англомовною формою навчання для фахівців магістерського рівня цього року зазнала значних змін. Вона наразі містить у собі два модуля: «Домедична допомога в екстремальних ситуаціях» та «Основи організації медичного забезпечення населення і військ».

У своєму дослідженні Юрченко В. Д. та ін.(с.4), стверджують що надання медичної допомоги на полі бою є основною запорукою врятування життя пораненому та аналіз причин загибелі військовослужбовців під час проведення бойових дій вказує на те що значну їх частину можна було б врятувати при своєчасному та якісному наданні домедичної допомоги: від 9% (Чеченська кампанія) до понад 25% (Ірак та Афганістан).

Предметом вивчення військово-медичних дисциплін студентами іноземцями з англомовною формою навчання є невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, та відповідно до закону зобов'язані здійснювати такі дії та заходи.

Навчання базується на вивченні студентами навчальних дисциплін блоків гуманітарної, соціально-економічної і природничо-наукової підготовок та предметів професійної підготовки навчання та інтегрується з цими дисциплінами.

Навчання закладає основи теоретичних знань та практичних навичок з організації і проведення лікувально-евакуаційних, санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів, у тому числі з організації надання домедичної допомоги та первинної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях природного і техногенного характеру та у бойових умовах.

Основними видами навчальних занять студентів іноземців з англомовною формою навчання з військово-медичних дисциплін є практичні заняття та самостійна робота студентів.

Кінцевими цілями навчання для модулю «Домедична допомога в екстремальних ситуаціях» є вміння надавати домедичну допомогу постраждалим за умов надзвичайних ситуацій мирного часу і у бойових умовах.

Кінцевими цілями навчання для модулю «Основи організації медичного забезпечення населення і військ» є проведення заходів організації медичного забезпечення населення і військ в умовах надзвичайного стану; планування заходів організації роботи та управління діяльністю військового лікаря.

Основними завданнями навчання для модулю «Домедична допомога в екстремальних ситуаціях» є визначення основних принципів оцінки стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях техногенного, природного характеру і у бойових умовах та оволодіння навичками надання домедичної допомоги постраждалим і пораненим при основних невідкладних станах.

Основними завданнями навчання для модулю «Основи організації медичного забезпечення населення і військ» є опанування основ організації медичного забезпечення населення і військ як складової системи медичного забезпечення населення держави та засвоєння організації і порядку проведення лікувально-евакуаційних заходів серед цивільного населення і військ в залежності від масштабу та характеру санітарних втрат.

Згідно з вимогами освітнього стандарту військово-медичної дисципліни забезпечує набуття студентами компетентностей:

- інтегральної: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання; здатність особистості до організації інтегрального гуманітарного освітнього простору, формування єдиного образу культури або цілісної картини світу;
- загальної: здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; здатність до здійснення саморегуляції, ведення здорового способу життя, здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- спеціальної (фахової, предметної): здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів; здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги; навички надання екстреної медичної допомоги; навички виконання медичних маніпуляцій.

На нашу думку, проведенні зміни у навчальній програмі з військово-медичних дисциплін для студентів іноземців з англомовною формою навчання є дуже позитивними, однак, викликає здивування відсутність у ній елементів профілізації знань для студентів стоматологічного факультету, оскільки в

сучасних умовах своєчасне оволодіння студентами навичок щодо надання домедичної та першої медичної допомоги пораненим в обличчя вкрай актуально.

Отже, першочерговими перспективами викладання військово-медичних дисциплін студентам іноземцям з англomовною формою навчання є профілізації знань для студентів стоматологічного факультету.

Серед досягнень нової навчальної програми викладання військово-медичних дисциплін студентам іноземцям з англomовною формою навчання є введення до навчальних планів нової та вкрай актуальної теми, що стосується бойового стресу та його наслідків для військовослужбовців.

Бойовий стрес – це сукупність психічних станів, що переживають бійці в процесі адаптації до умов бойової обстановки. Головною умовою формування бойового стресу є наявність специфічних і неспецифічних для бойової ситуації факторів, що здійснюють несприятливий вплив на військовослужбовців. Неспецифічними для бойової ситуації факторами можуть бути ясно усвідомлюване відчуття загрози для життя, так званий біологічний страх смерті, поранення, болю, втрати мобільності; стрес, що виникає у безпосереднього учасника бою, пов'язаний із загибеллю товаришів по зброї або необхідністю вбивати особисто; дія специфічних чинників бойової обстановки (дефіцит часу, прискорення темпів дій, раптовість, невизначеність, новизна); негаразди і обмеження – відсутність повноцінного сну, дефіцит води і харчів, незвичний для

учасника війни клімат, рельєф місцевості, гіпоксія (нестача кисню), жара, ізоляція, тощо.

До специфічних факторів відносяться: ситуації, які загрожують здоров'ю та життю: поранення, контузії, каліцтва, опромінення та отруєння; загибель близьких людей та товаришів по службі; жахливі картини смерті та людських страждань; події, у наслідок яких постраждали честь та гідність військовослужбовців.

Бойовий стрес – це процес мобілізації усіх наявних можливостей організму, імунної, захисної, нервової, психічної систем для подолання небезпечної ситуації для життя, що іноді можуть давати позитивні наслідки у вигляді зростання фізичної сили, активності, збільшення витривалості, відчуття власної компетентності, героїзму, патріотизму тощо.

Враховуючи що нові навчальні програми з військово-медичних дисциплін остаточно набули чинності з січня 2018 року, ми не знайшли у сучасній літературі дані з цього питання та запрошуємо колег до обговорення проблем, досягнень та перспектив викладання військово-медичних дисциплін студентам іноземцям з англomовною формою навчання.

Заключення. Проведене цього року удосконалення навчальних програм для студентів іноземців з англomовною формою навчання є в цілому актуальним та відкриває нові перспективи для впровадження інноваційних освітніх технологій з метою підвищення якості освіти з військово-медичних дисциплін, але потребує введення елементів профілізації для студентів стоматологічних факультетів.

References

1. Zhdan VM, Bobyrov VM, Bilash SM, Skrypnikov AM. Kontseptualni polozhennya viyskovoї pidhotovky maybutnikh likariv u suchasnykh umovakh. Hol red Zhdan VM. *Materialy navchalno-naukovoї konferentsiyi z mizhnarodnoy uchastyu. Osnovni napryamky udoskonalennya pidhotovky medychnykh kadriv u suchasnykh umovakh; 2015 Berez 26; Poltava. Poltava: VDNZU «UMSA»; 2015. s. 3-5. [Ukrainian].*
2. Zoriy YaB. *Viyskovo-patriotychna pidhotovka maybutnikh ofitseriv zapasu v umovakh navchalnoho protsesu vyshchoho navchalnoho zakladu: avtoref. dis. ... kand. med. nauk, Abstr. PhD. (Med.). Vinnytsya: Natsionalnyi Medychnyi Universytet im. Pyrohova M.I.; 2011. 24 s. [Ukrainian].*
3. Kuzylyak VI, Artemenko VV, Berezhanskyi TH. Problemy pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv do praktychnoi diyalnosti v sferi tsyvilnoho zakhystu. *Problemy intehratsiyi natsionalnykh zakladiv vyshchoї osvity do Yevropeyskoho osvithnoho seredovyshcha: Zbirnyk materialiv mizhnarodnoi naukovo-metodychnoi konferentsiyi; 2012 Zhovt 29-31; Tom 3 «Problemy humanitarnoi ta movnoi pidhotovky studentiv». Kharkiv: Vyd-vo «Fort»; 2012, s. 62-4. [Ukrainian].*
4. Yurchenko VD, Kyrylyuk VO, Hudyma AA, Zarutskyi YaL, Romanenko BS, Kuzmin VYu, ta in. *Domedychna dopomoha v umovakh boyovykh diy. Kyiv: Serednyak T.K., 2014. 80 s. [Ukrainian].*

УДК 372.8:356.33-054.6

ПРОБЛЕМЫ, ДОСТИЖЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ВОЕННО-МЕДИЦИНСКИХ ДИСЦИПЛИН ИНОСТРАННЫМ СТУДЕНТАМ З АНГЛОЯЗЫЧНОЙ ФОРМОЙ ОБУЧЕНИЯ

Шевченко В. В.

Резюме. Усовершенствование методического обеспечения учебного процесса и внедрения новых инновационных технологий образования является актуальными проблемами преподавания военно-медицинских дисциплин иностранным студентам з англomовною формою обучения, которые требуют обсуждения и немедленного решения.

Програма підготовки іноземним студентам з англійською формою навчання по військово-медичним дисциплінам для спеціалістів рівня підготовки «Магістр» в цьому році суттєво змінилась. Предметом вивчення для військово-медичних дисциплін іноземними студентами з англійською формою навчання є неотложні заходи та організаційні заходи, спрямовані на рятунок та збереження життя людини в неотложному стані та мінімізацію наслідків такого впливу на стан його здоров'я, яке здійснюється на місці події людьми, які не мають медичної освіти, але які своїми службовими обов'язками повинні володіти основами практичних навичок по рятунку та збереженню життя людини, який перебуває в неотложному стані, і згідно з законом повинні проводити такі дії та заходи.

Першочерговими завданнями навчання є визначення основних принципів оцінки стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях техногенного, природного характеру та в бойових умовах та володіння навичками надання першої допомоги постраждалим та пораненим при основних неотложних станах; вивчення основ організації медичного забезпечення населення та військ та проведення лікувально-евакуаційних заходів серед громадянського населення та військ в залежності від масштабу санітарних втрат.

Викликає здивування відсутність в новій програмі елементів спеціальних знань для студентів стоматологічних факультетів, оскільки в сучасних умовах своєчасне оволодіння студентами навичок по наданні першої допомоги та першої медичної допомоги пораненому в обличчя є дуже актуальним. Одним з переваг нової навчальної програми є введення в навчальні плани нової та дуже актуальної теми, яка стосується бойового стресу та його наслідків для військовослужбовців.

Таким чином, проведене в цьому році удосконалення навчальних програм для іноземних студентів з англійською формою навчання є в цілому актуальним та відкриває нові перспективи для впровадження інноваційних освітніх технологій з метою підвищення якості знань по військово-медичним дисциплінам, але потребує введення елементів спеціальних знань для студентів стоматологічних факультетів.

Ключові слова: військово-медичні дисципліни, англійська форма навчання, перша допомога.

UDC 372.8:356.33-054.6

Problems, Achievements and Prospects of Teaching Military Medical Disciplines to Foreign Students in English
Shevchenko V. V.

Abstract. Improvement of educational and methodological support of the educational process and the introduction of new innovative educational technologies is currently the problem of teaching military medical disciplines to foreign students in English that requires discussion and urgent resolution.

The program of training foreign students in English for specialists of the Master's level this year has undergone significant changes. It currently includes two modules: Emergency First Aid in Extreme Situations and the Fundamentals of Providing Medical Assistance to Population and Army.

The subject of the study of military medical disciplines by foreign students with the English language of instruction is the urgent actions and organizational measures aimed at the salvage and preservation of a person's life in an emergency and minimizing the consequences of the impact of such a state on her health, carried out at the scene by persons who do not have medical education, but in their official duties must have basic practical skills in saving the life of a person in urgent condition, and in accordance with the law of the goiter are obligated to carry out such actions and measures.

The main tasks of the training for the Emergency First Aid in emergency situations are the definition of the basic principles for assessing the state of the victims of man-made, natural and man-made emergencies and the skills of providing Emergency First Aid to the victims and the wounded in major emergencies.

The main tasks of the training for the module "Fundamentals of organization of medical provision of population and troops" include mastering of the bases of organization of medical provision of population and troops as a component of the system of medical provision of the population of the state and assimilation of the organization and order of conducting medical and evacuation measures among the civilian population and troops, depending on the scale and the nature of sanitary losses.

In our opinion, the changes in the curriculum for military medical disciplines for foreign students in English are very positive. However, the absence of profiling knowledge for students of the dental faculty in it, is surprising. In modern conditions, the timely mastery of students' skills in providing Emergency First Aid and first-aid care wounded is extremely important.

Thus, the primary prospects for teaching military medical disciplines to foreign students with an English language form of study is the profiling of knowledge for students of the Faculty of Dentistry. Among the achievements of the new curriculum for teaching military medical disciplines to foreign students in English is the introduction of curricula for a new and highly relevant topic related to combat stress and its implications for military personnel.

Combat stress is a set of mental states that are experienced by fighters in the process of adaptation to the conditions of combat environment. The main condition for the formation of combat stress is the presence of specific and non-specific knowledge for the combat situation factors that have an adverse effect on the military personnel. Combating stress is the process of mobilizing all available possibilities of the body, the immune, protective, nervous, and psychic systems to overcome a dangerous situation for life, which can sometimes have positive effects in terms of growth of physical strength, activity, increase of endurance, feeling of own competence, heroism, patriotism etc.

This year, improving the curriculum for foreign students studying in English is generally relevant and opens new perspectives for introducing innovative educational technologies to improve the quality of education in military medical disciplines, but requires the introduction of profiling elements for students of dental faculties.

Keywords: Military Medical Discipline, English language training, Emergency First Aid.

Стаття надійшла 20.03.2018 р.

Рекомендована до друку на засіданні редакційної колегії після рецензування